Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП ӨЛӨӨННӨӨҺҮ РАЙКОМУН уонна ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Оленекского райкома КПСС и Оленекского районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 12 сыла
№ 42 (1120)
Ыам ыйын 25 күнэ
СУБУОТА
1968 сыл
Сыаната 1 харчы

Ыам ыйын 28 күнүгэр ССРС пограничнай сэриилэрин 50 сыллара туолар

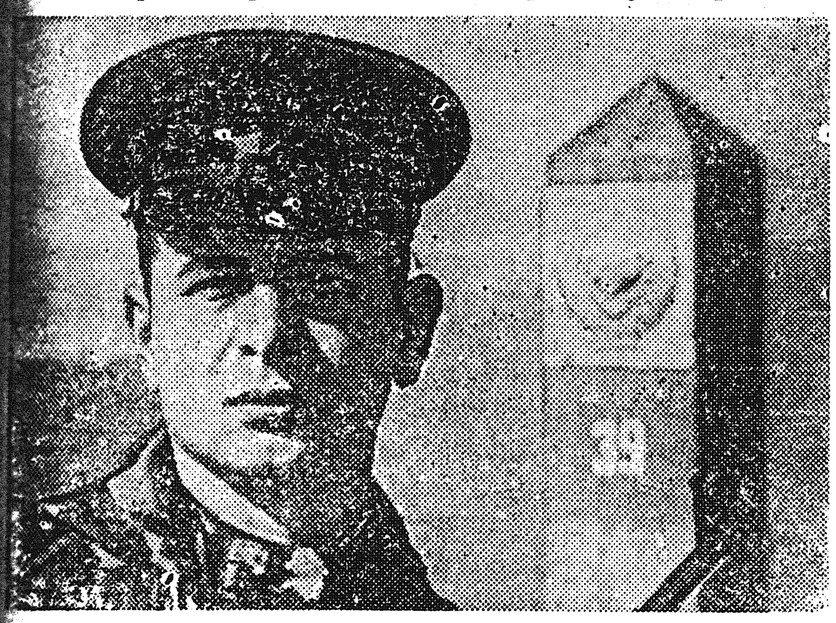

Бу дьыл ыам ыйын 28 күнүгэр Владимир Ильич Ленин Советтар дойдуларын кыраныыссатын харабыллааһын туһунан декреккэ илии баттаабыта 50 сыла туолар.

Советскай пограничниктар үйэ аҥара кэмҥэ биһиги дойдубутун харабыллыыллар.

Иван ЭҤЭЭРДЭК

САЛЛААТ ДОҐОРУМ БАРАР

(ХОТУГУ ТЭТЭРЭЭТГЭН)

Бүтэй алааһын хааллара,
Бүгүн, ыраах куоракка,
Сайыһа санаан атаарар
Саллаат доҕорум барар.

—Үөскээбит тыабыт тиһэҕин
Үтүө гармониһын истиэҕин,
Олох, таптал туһунан
Оонньоо, тылбын ылынан...

—Колхозтаах алаас уола
Куораттаах сиргэ талаһа,
Тоҕо айанныырыҥ туһунан
Толору кэпсээ, ырыанан...

Бүтэй алааһын хааллара,
Бүгүн, ыраах куоракка,
Сайыһа санаан атаарар
Саллаат доҕорум барар.

Империалистическай разведкалар уонна кинилэр агентуралара өтөн киириилэрин тохтоторго итиэннэ саралыырга государствоҕа куттал суох буолуутун органнара уонна албан ааттаах пограничниктарбыт сэргэхтик тураллар.

ҮЛЭ ВАХТАТЫГАР

Пятилетка үһүс сылын хардыылара

„Өлөөн“ совхоз Харыйалаахтааҕы отделениетын (управляющайа Семенов С.Н.) пятилетка үһүс сылын хаһаайыстыбаннай үлэлэргэ тэрээһиннээхтик саҕалаата. Ол түмүгэр I кварталлааҕы эбэһээтэлистибэлэрин эти государствоҕа туттарыыга үс бүк толордо, ойуур түүлээҕин бултааһын 110 бырыһыан, кыыл-тайах бултааһына 150 бырыһыан, тутуу маһын бэлэмнээһин 125 бырыһыан толоруллан иһэллэр.

Отделение үчүгэй түмүктэри ситиһэригэр бастыҥ рабочайдар үтүөлэрэ-өҥөлөрө улахан. Ол курдук кыыл-тайах бултааһыныгар Павлов С.С., Комбагир П.Н., Николаев И.Н.; түүлээх булдугар Топоров С.И., Кириллов П.И., Петров И.И. отделение төһүү дьоннорунан буоллулар.

СОВЕТСКАЙ ПОГРАНИЧНИКТАР ҮТҮӨКЭН ДЬЫАЛАЛАРА

„Советскай социалистическай республикалар Союзтарын государственнай кыраныыссатын харабыллыы тахсын!“ диэн дойду соҕуруу заставаларыттан биирдэстэригэр уочараттаах пограничнай нөрөккэ тахсарга бирикээс бэриллэр. Бу сыныыга харабылга турар комсомолецтар Валерий Смирнову (хаҥас) уонна Виктор Иванову лейтенант В.С. Милицин уонна застава дьыһуурунайа младшай-сержант Виктор Наумкин кыраныыссаҕа атаараллар.

ОРОЙУОН КИИНИН уонна ХАРЫЙАЛААХ ОТДЕЛЕНИЕТЫН ПАРТИЙНАЙ, ПРОФСОЮЗНАЙ, КОМСОМОЛЬСКАЙ, ХАҺААЙЫСТЫБАННАЙ АКТИВЫН ОРОЙУОН БАРЫ ҮЛЭҺИТТЭРИГЭР ЫҤЫРЫЫТА

„Биэс үлэ күннээх икки өрөбүлдээх үлэ нэдиэлэтигэр киириинэн сибээстээн үлэһиттэр олохторун культуратын уонна сынньаланнарын тупсарар дьаһаллар тустарынан“ боппуруоһу дьүүлэһэн баран партийнай, профсоюзнай, комсомольскай уонна хаһаайыстыбаннай актив үлэһиттэри олох-дьаһах өттүнэн хаччыйыыны уонна сынньаланы тэрийиини тосту тупсарыы соругун туруораллар.

Маҕаһыыннар, остолобуойдар, бөкөөринэлэр үлэлэрэ квалификациялаах кадрдартан тутулуктааҕын учуоттаан 1968 сылга атыыргиэн тэрилтэлэригэр бастайаннай үлэҕэ 4 киһиттэн итэҕэһэ суох үлэһити биэрэргэ. Атыы-эргиэн, общественнай аһылык бу тэрилтэлэрин үлэлэрин общественность бастайаннай хонтуруолугар ыларга. Сезоннай уонна быстах кэмнээх киоскаларга, буфеттарга атыылааччыларынан ыччаттары уонна комсомолецтары үлэлэтэр буоларга;

Бөһүөлэк санитарнай туругун тупсарыыга уонна тупсаран оҥорууга активнайдык турунуоҕуҥ;

Бэс, от ыйдарыгар үрүйэҕэ иккиттэн итэҕэһэ суох муостаны тутарга уонна өрөмүөннүүргэ;

Ыам уонна бэс ыйдарыгар билләриллибит ырааһырыы иһин ыйдарга бөһүөлэги тупсаран оҥорууга уонна ыраастааһыҥна 4-5 төгүл общественнай үлэлээһини тэрийэргэ;

Бэс уонна балаҕан ыйдарыгар 1000 устуука талаҕы уонна маһы олордорго;

Икки өрөбүл күнү хас биирдии киһи идэйнэй өттүнэн үүнүүтүгэр, квалификациятын үрдэтиитигэр, билиитэ-көрүүтэ кэҥээһинигэр, дьоҕура сайдыытыгар уонна туһалаахтык сынньаныытыгар сөптөөхтүк туһаныахха. Ол иннитэн субуота уонна өрөбүл күннэргэ дьону түмэ тардар киэҥ ис хоһоонноох сынньаныы программатын оҥорууга уонна олохо килләриигэ общественность күүһүн түмэ тардарга. Культура ойуоннааҕы дьиэтигэр ыйга 1-2 итэҕэһэ суох тематическай, литературнай биэчэрдэри, диспуттары, лекциялары уонна дакылааттары оҥорор буоларга;

Уус-уран самодеятельность уонна эстраднай оркестр куруһуоктара мэлдьи үлэлээһиннэрин ситиһэргэ;

Үлэһиттэри коммунистическай иитиигэ уонна культурнай сынньаланнарын тэрийиигэ ойуон интеллигенциятын киэҥник тардарга;

Хас биирдии специалист кварталга 2-тэн итэҕэһэ суохтук нэһилиэнньэҕэ лекцияны, дакылааты оҥоруохтаах;

Сайыҥны бириэмэҕэ профсоюз комитеттарын көҕүлээһиннэринэн маассабай күүлэйдээһиннэри, балыктааһыҥна, луугу, сугуну, тэллэйи хомуйууга коллективнай тахсыылары оҥорор буоларга;

Совхоз киин аппаратыгар, аэропортка, райпоҕа, сибээс узелыгар үчүгэй тэрээһиннээх, киэргэтиилээх кыһыл муннуктары тэрийэргэ;

Идэлээх союз комитеттара, комсомольскай тэрилтэлэр кинигэни тарҕатыыга көҕүлээччиларинэн буолуохтаахтар. Культура ойуоннааҕы дьиэтигэр, орто оскуолаҕа уонна атын да тэрилтэлэргэ ханна сөптөөх сиригэр кинигэлэри атыылыыр киоскалары тэрийэргэ. Ол иннитэн хас биирдии профсоюзнай тэрилтэ 1-2 диэри бастайаннай кинигэ атыылааччылаах буолуохтаах;

Икки өрөбүл күнүн спорт уонна туризм киэҥник сайдыыларыгар туһанар соруктаахпыт. Бэс ыйын 20 күнүгэр диэри спортивнай площадка өрөмүөнүн бүтэриэхпит, ол иннитэн 3-4 төгүл маассабай субуотуннуктары оҥоруохпут. Оскуола спортивнай саалатын тутууга общественность күүһүн киэҥник туһаныахпыт. Тутуу маһын кэрдии уонна тиэйэн килләрии иһин бэриллэр үбү спортивнай инвентарь атыылаһыытыгар, спортсменнар республикаҕа күрэхтэһэ барыыларын ороскуотугар, бөһүөлэги киэргэтиигэ уонна тупсаран оҥорууга туһаныахпыт;

1963 сылтан саҕалаан идэлээх союзтар кооперативнай холбоһуктарын суотугар Күөх Булуҥҥа уонна Кыһыл Хайаҕа туристическай базалары олохтуурга уонна булчуттарга, балыксыттарга аналлаах дьиэлэрдэ тутуохха;

Улахан коллективтарга совхоз отделениетыгар, аэропортка, райпоҕа, райсовет исполкомугар, о.д.а. спортивнай командалары тэрийэргэ. 1969 сыл тохсунньу 1 күнүттэн спорт араас көрүҥнэригэр 5-тэн итэҕэһэ суох секциялары тэрийэн үлэлэтэргэ. Командалар күрэхтэһиилэрин систематааахтык, тэрээһиннээхтик ыытыахпыт. 1968 сыл сэтинньи ыйга профсоюзнай, комсомольскай тэрилтэлэр көҕүлээһиннэринэн өрүскэ каток оҥоруохпут.

Илдьэ бириэмэ уһаатына социалистическай уопсай дьиэҕэ олоруу быраабылаларын, коммунистическай сиэр-майгы ирдэбилэрин хаһаанныытаабар да мунутуурдук тутуһуу тыныгар дьону иитиини модьуйар.

Күлүгээннэр уонна арыгыһыттар үлэһиттэр культурнай сынньаланнарын, нус-хас олохторун аймаахыннарын таһаартарыахпыт суоҕа. Общественнай бэрээдэги кэһии хас биирдии түбэлтэтин коллектив дьүүлүгэр, сэмэлээһинигэр туруоран иһэргэ;

Биэс үлэ күнүн ордуктарын табатык туһанан үлэһиттэр үчүгэй, туһалаах коллективнай, культурнай сынньаланнарын тэрийиэҕиҥ, киниэр, уопсай үөрэҕириилэрин, политическай билиилэрин үрдэтэн тураммыт, В.И. Ленин төрөөбүтэ 100 сыла туолуутун, ойуон хаһаайыстыбатын, культуратын сайдыытыгар былааннары ситиһиилээхтик толорон достойнайдык көрсүөҕүҥ!

(Ыҥырыы ойуон активын мунньаҕынан бу дьыл ыам ыйын 17 күнүгэр биир санаанан ылылынна).

Сарсын—химик күнэ

Бу күн советскай дьон норуот хаһаайыстыбатын салаатын химическэй, неби оҥорор уонна нефтехимическэй промышленноһын үлэһиттэрин чиэстиллэр. Советскай былаас сылларыгар партия, правительство аҕалыы кыһамныытынан уонна советскай норуот айымныылаах үлэтин түмүгэр ССРС-ка модун к үстээх химическэй индустрия оҥоһулунна. Бородууксуланы оҥорон таһаарыыга ССРС аан дойдуга иккис миэстэни ылар. Европа бастаан иһэр капиталистическай дойдулара Англия, Франция, ГФР уонна Италия кэннигэ хаалылар. ССКП XXIII съөһиэ 1966-1970 сылларгаараҕы биэс сыллаах былаанын Директивалара химическэй промышленность сайдар тэтимин салгыы сайыннарары модьуйаллар.

Снимокка. Бүгүн Союзтаабы охсуулаах комсомольскай тутууга Новгородскай химическэй комбинакка аммиагы уонна карбамиды оҥорор комплексы монтажтааһын.

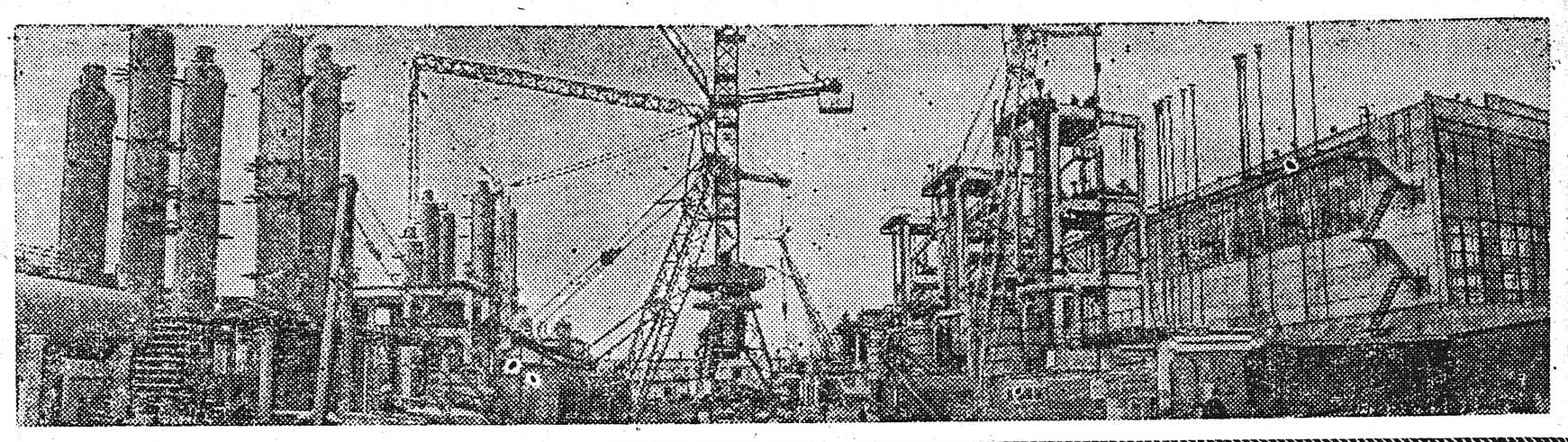

БҮГҮН АФРИКА БОСХОЛОММУТ КҮНЭ

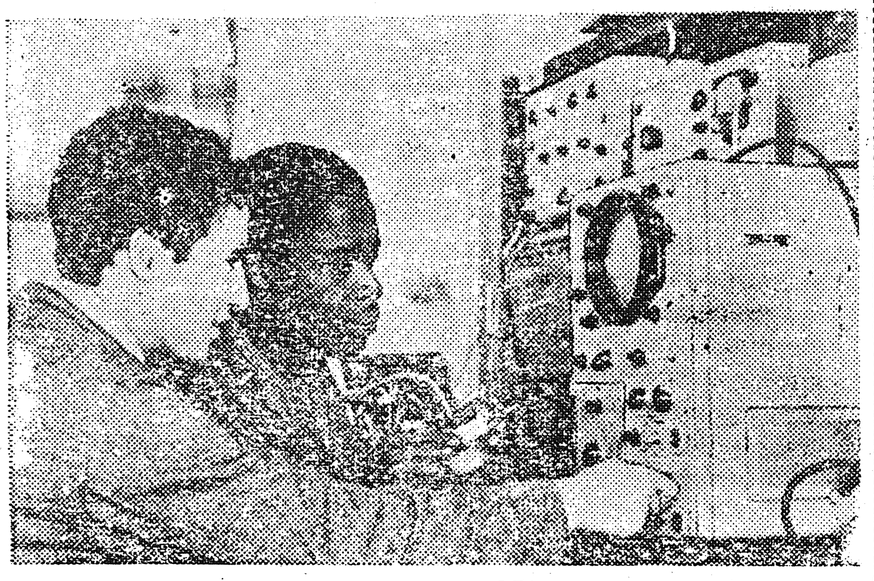

Хас сылын аайы ыам ыйын 25 күнүгэр прогрессивнай киһи аймах бүттүүнэ Африка босхолонуутун бэлиэтиллэр. Африка континеный үгүс дойдуларын политическай өттүнэн тутулуга суох буолуулара Улуу Октябрь идеяларын уонна аан дойдутаабы социалистическай система үөскээһинин быһаччы сабыдыаллара буолар. Африка тутулуга суох государстволара политическай өттүнэн көҥүлү ылан баран культурнай уонна экономическай хаалыыттан тахсар иһин сыламтата суох охсуһууну ыыталлар. Ордук биллэр ситиһиини социализм курсун тутуспут дойдулар оҥороллор. ХАР, Алжир, Мали, Гвинея, Конго (Браззавиль) онтон да атын капиталистическай сайдыы суолуттан аккаастаммыт дойдулар капиталистическай предприятиелары национализациялыыллар, феодальнай бас билиини конфискациялыыллар, тас дойдулар монополияларын үүрэллэр. Бу дойдулар экономикаларыгар государственнай сектор сайдар, индустриализациялааһын ыытыллар. Африка дойдуларын империализмы уонна неоколониализмы утары охсуһууларыгар көмөнү Советскай Союз уонна социлистическай дойдулар оҥороллор.

Алжирдааҕы Бумердес куоракка Африка нефткэ уонна текстильнэй киинин аудиториятын хас күн аайы сүүһүнэн студеннар толороллор. Үөрэх бу тэрилтэлэригэр сүрүн миэстэни 1966 сыллаахха Советскай Союз Алжирга бэлэхтээбит нефть уонна газ института ылар. Институту сэргэ текстильнэй техникум дьиэлэрэ дьэндэһэллэр, киниэлэр нефть техникумунан уонна советскай тэрилтэлэринэн тутуллубуттара. Африка киинигэр 200 советскай специалистар үлэлии сылдьаллар.

Снимокка: Ахмет Беггар (хаҥас) уонна Альфрит Баламр геолог буоларга баҕа санаалаахтар.

Петр Христофорович СЕМЕНОВ сэттис кылааһы бүтэрээт таба ыстаадаларыгар бостууктуу тахсыбыта 20-чэ сыл буолла. Ол кэмтэн ылата биир да сылы таптыыр идэтиттэн арахсыбакка үлэлии-хамсыы сылдьар. Кинини Харыйалаах отделениетын рабочайдара баай опыттаах табаһыт быһыытынан билэллэр. Көрсүө-сэмэй үлэһит дьон ытыктабылынан туһанар. Кини соторутааҕыта ССКП чилиэнинэн ылыллан үлэлиир учааскатыгар саҥа күүһүнэн-уоҕунан үлэлии таҕыста.

Снимокка: Семенов П.Х.

ПОЛИТҮӨРЭХ ТҮМҮКТЭРЭ. ИННИКИ ТУГУ УЧУОТТУОХХА.

Пропагандист бэлиэтээһиннэрэ

ССКП Киин Комитетын мууус устардааҕы (1968 с.) Пленума идеологическай үлэни өссө күүһүрдэргэ соругу туруорбут кэмигэр ордук тыа сиригэр политүөрэх суолтата хаһааҥнытаабар да үрдээтэ уонна истээччиләртэн уонна пропагандистартан үрдүк көрдөбүл ирдэнилләр буолла.

Мин быйылгы политүөрэх дылыгар Солоҕоон нэһилиэгэр марксизм-ленинизм төрүттэрин үөрэтэр маҥнайгы сылын үлэлиир 17 киһиләэх куруһуокка пропагандиһынан саҥа үлэлээтим. Онон, кыһын устата көрсүбүт үгүс итэҕэстэрбэр уонна ыарахаттарбар тохтоон, кэлэр үөрэх дьылыгар бу нэһилиэккэ ханнык куруһуоктары үлэлэтэр табыгастаах буолуохтааҕын туһунан бэйэм санаабын этиэхпин баҕарабын.

Туох ханнык иннинэ, маныаха даҕатан кылгастык занятиеларым хайдах ыытыллыбыттарын сырдатабын.

Үөрэх саҕаланыаҕыттан 20 занятие ыытыллан, ССКП историятыгар программа ситиһилиннэ. Хас занятие аайы политинформациялары истэбит, уочарат быһыытынан. Истээччиләрим бары темалары ылан дакылааттары оҥортуулар. Төһө да сорох дакылааттар мөлтэхтөрүн иһин, үчүгэй өрүттэрдээх әбит. Биричиинэтэ суох занятиелары көтүтүү тахсыбата, ол әрәәри истээччиләр үгүстэрэ даҕаны активноһа суохтарын ыйар наадалаах.

Быйылгы үөрэх дьылыгар кэккэ ыарахаттары көрсөн кэллибит.

Истээччиләр састааптарын көрөр буоллахха: орто үөрэхтээҕэ 5, ситэтэ суох орто үөрэхтээҕэ 7, кыра үөрэхтээҕэ 2, үөрэҕэ суоҕа 1. Онон бу куруһуокка дьарыктаныах айылааҕа баара-суоҕа 9 әрэ киһи.

Сельскэй библиотека кинигэнэн дьадьаҥы буолан үөрэтиигэ әбии материаллары бэрт сэдэхтик туһанабыт. Ол курдук В.И. Ленин сорох үлэлэрэ суоҕуттан аҥардас кинигэҕэ суруллубуту әрэ ырытыынан мунурданныбыт.

Сорох терминнэри истээччиләргэ өйдөбүллээх гына быһааларга ханнык да политическай, философскай, историческай словардар суохтара әбии ыарахаттары үөскэтэллэр.

Үөрэҕэ суох өттө кыайан ситэн конспектаммат, бэлиэтэммэт даҕаны, истибиттэринэн әрэ сылдьаллар, ол түмүгэр әппиәттиилләригэр олус ыараҕыргаталлар.

Онон, ити үөһээ этиллибиттэргэ олоҕуран маҥнайгы сүһүөх партийнай тэрилтэ, ССКП райкомун партийнай сырдатыыга кабинета кэлэр үөрэх дьылыгар манныык суоллары үчүгэйдик учуоттуулларга наадалаах.

Бастакытынан, үөрэхтээх айылаах ыччат, комсомол чилиэнэ (7-9 кылаастаах) әлбэҕинэн, ЫБСЛКС историятын үөрэтэр куруһуогу туспа аһар ордук буолуоҕа. Итини комсомол райкома болҕомтоҕо ылара әрэйилләр.

Иккиһинэн, истээччи үөрэҕин, сайдыытын уонна билиитин учуоттаан баран, куруһуокка суруйуохха наада. Сорохтор бу программаҕа үөрэнэр кыахтара суоҕун үрдүнэн (киһи ахсаанын толорор әрэ наадаттан) марксизм-ленинизм төрүттэрин үөрэтиигэ киллэрэр наадата суох. Ол онтугар түмсэ түһэн аанар кэмнэрин көрөн миэстэтигэр тэрээһиннээхтик бэлэмнэнэн семинардары ыытар ордук буолуо.

Үсүһүнэн, ССКП райкомун партийнай сырдатыыга кабинета араас пособиеларынан сахалыы учебниктарынан, саатар пропагандиһы хааччыйара әрэйилләр.

Пропагандистарга семинардары методика да, теория да өттүнэн, опыты атастаһыыны сотору-сотору ыытан, көмөнү оҥороллорун былаанныахха наада.

Онон, чуолаан, маҥнайгы сүһүөх партийнай комсомольскай тэрилтэлэр ити этиллибиттэри учуоттаан кэлэр үөрэх дьылын тэрээһиннээхтик саҕалыахтара диэн әрэниәххэ сөп.

С. ХРИСТОФОРОВ,
марксизм-ленинизм төрүттэрин үөрэтэр куруһуок пропагандиһа.

ИСТИҢНИК МАХТАНАБЫТ!

Биһиги Сунтаар оройуонуттан кэлэ сылдьаммыт киһи туһугар, киһи кыһалҕатыгар үтүө суобастаахтык, олус аламаҕайдык сыһыаннаһар тэрилтэлэр уонна дьоннор баалларын көрдүбүт.

Биһиги уолбут өлбүтүн көмө кэлбиппитигэр Өлөөн оройуонун коммунальнай предприятиелар уонна туспа ачаа оруу комбината, чуолаан кини салаалаах чылаа Г.Ф. Никифоров, А. И. Стрекаловскай уонна биир дойдулаахтарбыт П.С. Егоров, Ф.Г. Николаев кэргэттэрэ табаарыстыы сыһыаннаһан туран түргэн көмөнү оҥорон испиттэригэр, итинэн биһиги кыһалҕабытын чэпчэппиттэригэр байәбит истиҥ махтаабытын хаһыатынан биллэрэбит.

Итини тэҥэ биһиэхэ көмөнү оҥорбут бары табаарыстарга махтанабыт.

Инникитин кинилэр үлэлэригэр ситиһиилэри олохторугар дьолу-соргуну баҕарабыт!

И. УАРОВ,
В. ИВАНОВ,
коммунистическай үлэ ударниктара.

Биһиэхэ этэйэлиллэр

Эһиги хаһыаккытыгар „БЫҺААРАРГА УОЛДЬАСТА“ диэн төбөлөөх Декоемов В.П. ыстатыйатыгар этиллэр чахчылар кыһыл чуум тэрилтэлэрин үлэлэригэр толору бааллар. Кыһыл чуум үлэһиттэрин кадрдарынан хааччыйыы туһунан үрдүкү турар тэрилтэлэргэ боппуруос үгүстүк туруоруллар даҕаны идэлээх кадрдарынан билиҥнэ диэри кыайан хааччыллыбат.

Ыстаадалары эмп үлэһиттэринэн хааччыйыыга сүүмэрдээһин бүттэ. Ол курдук Уудьа учааскатыгар фельдшер таб. Иванова А.П. ыытылынна.

Дьэлиҥдэ отделениетыгар үлэлиир кыһыл чуумнар үлэлэрин туһунан Дьэлиҥдэ нэһилэгин Советын исполкомугар аналлаах боппуруос көрүллэн турар диэн редакцияҕа биллэрдэ соторутааҕыта райсовет исполкомун председателэ таб. Саввинов А.Т.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөһүөлэгэ, Октябрьскай уулусса 16 №-рэ. Телефон—51

Редактор оннугар
Н. ВИНОКУРОВ.

Өлөөн оройуонуунаабы типография Тахсар ахсаана 497 Сакаабын №-рэ 42